

Aan de gemeenteraad.

Uw brief van	Uw kenmerk	Afdeling/Ambtenaar D. Heijnen/ J. v.d Ven
Onderwerp Pilot Wijk-GGD.	Ons kenmerk	Datum Juni/juli 2020

Geachte leden van de Raad,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de voortgang van de pilot Wijk-GGD.

Aanleiding

De wijk-GGD'ers bieden eerste hulp aan mensen die verward gedrag vertonen en zijn een belangrijke schakel tussen de domeinen zorg en veiligheid. Zij worden ingezet om personen die verward gedrag vertonen én de omgeving die hier overlast van ervaart de juiste zorg en ondersteuning te bieden. De wijk-GGD'ers zijn onafhankelijk, hebben zowel een psychische als een medische achtergrond en weten snel de weg te vinden naar de juiste hulp en ondersteuning. Hiervoor staan ze in nauw contact met de gemeente, de politie, GGzE en verslavingszorg, woningbouwcorporaties, huisartsen, welzijnswerk en buurtpreventie. Met de inzet van de Wijk-GGD'ers beogen we, daar waar mogelijk, de inzet van langdurige intensieve zorgtrajecten en escalatie van overlast in de buurt te voorkomen. Daarmee wordt de client en de samenleving onnodig leed en geld bespaard.

01 oktober jl. hebben wij u geïnformeerd over de verkregen subsidie van ZonMw¹ en het voornemen om, in samenwerking met de GGD Brabant-Zuidoost en de gemeente Veldhoven, per 01 januari 2020 daadwerkelijk te starten met de pilot. Inmiddels zijn we bijna een half jaar onderweg en informeren we u graag over de stand van zaken in de pilot en de ervaringen van het eerste half jaar.

¹ ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis. Daarmee dragen we bij aan het verbeteren van de zorg en gezondheid. Hoofdopdrachtgever van ZonMw zijn het ministerie van VWS en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Stand van zaken

Door deel te nemen aan de pilot, willen we als gemeente de ontwikkeling van de zogenaamde 'sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag' een belangrijke impuls geven. We merken dat we hiermee op de goede weg zijn. We krijgen steeds eerder personen met verward gedrag in beeld binnen de gemeente Waalre. En het lukt ons steeds beter om zo snel mogelijk adequate zorg en ondersteuning te organiseren voor de cliënt in kwestie en diens woonomgeving. Hierdoor neemt de kans op escalatie af. Dit komt doordat de wijk-GGD'ers steeds meer bekendheid krijgen binnen onze gemeente en de lijnen naar en met samenwerkingspartners kort zijn. Denk hierbij aan een nauwe samenwerking met o.a. politie, CMD, PlusTeam, huisartsen en zorgaanbieders, maar ook bijvoorbeeld met supermarkten. De wijk-GGD'ers hebben in het begin van de pilot geïnvesteerd in deze netwerkcontacten en dat werpt nu zijn vruchten af in de vorm van een constructieve samenwerking.

Impact Corona

We merken hierbij op dat de Corona-crisis ook van invloed is op de uitvoering van de pilot. Tot nu toe hebben de wijk-GGD'ers, met hun creativiteit en inachtneming van de geldende RIVM-richtlijnen, het contact met inwoners en cliënten redelijk goed kunnen onderhouden. In plaats van de reguliere huisbezoeken zijn gesprekken gevoerd in de deuropening, is buiten afgesproken en zijn ze met een aantal cliënten gaan wandelen. Ook is meer gebruik gemaakt van digitale alternatieven als videobellen.

Hoewel met creativiteit het contact redelijk goed onderhouden is, zijn er ook cliënten geweest die het contact, begrijpelijkerwijs, afhielden uit angst voor besmetting met het Coronavirus of omdat zij zelf ziekteverschijnselen vertoonden. Ook heeft de Coronacrisis invloed gehad op de samenwerking met de diverse partners. Ineens moest op een andere manier contact gelegd en onderhouden worden. Met name de kennismaking met diverse samenwerkingspartners is hierdoor anders verlopen. Dit heeft ook zijn consequenties gehad voor de beoogde wijze van uitvoering van de tussenevaluatie(s).

Om binnen de, toch al korte, looptijd van de pilot zoveel mogelijk ervaring op te doen en een gedegen evaluatie uit te kunnen voeren is bij ZonMw verzocht om verlenging van de pilot. Hierover volgt aan het einde van deze RIB meer informatie.

Meerwaarde wijk-GGD'er

De meerwaarde in de functie van een wijk-GGD'er zit vooral in het feit dat deze personen niet alleen kennis en ervaring hebben op het psychische vlak, maar met name ook op het medische vlak. De wijk-GGD'er is in staat om vanuit een zo integraal mogelijke benadering te bepalen welke zorg en/of ondersteuning nodig is om de burger die verward gedrag vertoont zo adequaat mogelijk te helpen. Uniek aan de wijk-GGD'er is dat deze niet alleen redeneert vanuit het clientperspectief maar vooral ook oog heeft voor de behoefte van de directe omgeving.

Dit komt vooral tot uiting bij ernstige overlastcasuïstiek waarin de veroorzaker zelf geen hulpvraag stelt maar waarachter vaak wel een ondersteunings- c.q. zorgbehoefte schuilgaat.

De nauwe samenwerking met de diverse partners maakt dat dit soort casuïstiek steeds sneller en adequater opgepakt wordt. We merken dat het netwerk de wijk-

GGD'ers steeds eerder betreft, hierdoor kan tijdig de juiste zorg en ondersteuning worden geboden en wordt escalatie van overlast waar mogelijk voorkomen. Niet alleen huisartsen benaderen de wijk-GGD'ers steeds vaker, ook de maatschappij weet ze steeds beter te vinden. Zo is onlangs een casus aangedragen door een manager van een lokale supermarkt die zich ernstig zorgen maakte over een van zijn klanten.

Ervaringsdeskundigen

In de pilot wordt door de wijk-GGD'ers ook gebruik gemaakt van de inzet van ervaringsdeskundigen. Dit zijn mensen die vanuit eigen ervaring kunnen meepraten over een betreffende situatie en daarnaast de opleiding tot ervaringsdeskundige hebben afgerond. Dit stelt hen in staat hun eigen ervaringen op een functionele manier in te zetten in casuïstiek.

Uit de praktijk blijkt dat de ervaringsdeskundige bijvoorbeeld in de functie van een "maatje" van grote meerwaarde kan zijn voor een client. De cliënt voelt zich beter begrepen en gehoord, waardoor de hulpverlening of ondersteuning beter op gang kan worden gebracht. Het doel is om de inzet van ervaringsdeskundigen nog verder uit te bouwen gedurende de pilot.

Evaluatie

De pilot kent een aantal evaluatiemomenten. We zijn begonnen met een schriftelijke enquête die als een zogenaamde 0-meting kan worden aangemerkt. Ook is op basis van het registratiesysteem een eerste kwantitatieve analyse gemaakt. Hierna nemen we u kort mee in de belangrijkste bevindingen tot nu toe.

Resultaten kwantitatieve analyse

Uit de analyse over de periode 01 januari tot en met 05 mei blijkt dat de wijk-GGD'ers 132 meldingen hebben ontvangen. In 88 gevallen zijn zij actief, 44 meldingen zijn afgesloten. Van de meldingen is 2/3^e van de cliënten woonachtig in de gemeente Veldhoven en 1/3^e woonachtig in de gemeente Waalre.

Drie kwart van de meldingen is afkomstig van de politie. De overige 25% is afkomstig van generalisten, specialisten, huisartsen, winkeliers en woningbouwcorporaties en andere zorg- en welzijnsorganisaties.

Van het totaal aantal meldingen blijkt iets meer dan de helft, 52%, nog geen zorg of ondersteuning te ontvangen. Dit zijn met name de situaties waar de wijk-GGD'ers vanuit vroegsignalering het verschil kunnen maken door tijdig de juiste zorg en ondersteuning te positioneren.

In ruim 4 op de tien trajecten (44%) is de problematiek gekenmerkt als verward gedrag, naast eventueel andere problematiek. In ruim een kwart (27%) van de trajecten gaat het om (onder andere) psychische problematiek. Ook psychiatrische problematiek en verslaving komen veel voor, beide in bijna een kwart (24%) van de trajecten, eventueel in combinatie met andersoortige problematiek. In bijna één op de vijf trajecten (19%) spelen buurtproblemen een rol.

De cliënten die al zorg en ondersteuning ontvangen, ontvangen dat in ruim 4 op de 10 gevallen van de GGZ, gevolgd door het CMD/ PT en andere WMO-aanbieders.

Resultaten 0-meting samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn, eind februari, middels een enquête gevraagd naar hun eerste ervaringen met de wijk-GGD'ers.

Van de 26 respondenten waren er 3 die niet bekend met de Wijk GGD'ers. De overige respondenten waren allemaal bekend met de wijk GGD'ers of hebben ze er in hun werkzaamheden direct mee te maken.

Wat betreft de verwachtingen vooraf komt het volgende naar voren:

- Vroege signalering; sneller schakelen / verbinden en toeleiden naar juiste hulpverlening;
- Werkdruk politie (wijkagent) verlagen;
- Beter zicht op en mogelijk ook grip krijgen op de doelgroep verwarde personen;
- Voorkomen van erger (en zwaardere inzet); duurzame oplossingen (krachten in het systeem);
- Vanuit neutrale houding beluisteren van behoefte cliënt en omgeving en brug leggen;
- Meer begrip bij politie en andere opdrachtgevers van (on)mogelijkheden bij mensen met onaangepast gedrag zonder gevaarscriteria.

Eerste ervaringen

De eerste ervaringen met de wijk GGD'ers zijn overwegend positief. Een aantal respondenten geeft aan dat er nog onvoldoende beeld is over de rol en meerwaarde van de wijk-GGD'er. Zes respondenten hebben een melding gedaan en/of samengewerkt met de wijk-GGD'er(s) t.b.v. een verward persoon. Daaruit komen de volgende ervaringen naar voren:

"De wijk-GGD'er kijkt als een spin in het web waar nog winst is te behalen met inzet van een partner en zij zijn ook wel op huisbezoek gegaan bij een cliënt om te kijken wat men nog beter/meer kon inzetten."

"De wijk-GGD'er gaat ook naar de omgeving als burens, familie om hen duidelijkheid te geven over de reden van een bepaald gedrag door de cliënt en begrip te krijgen daarvoor. Het is zelfs mogelijk dat de buurman zich dan actief gaat inzetten voor de cliënt nu hij weet wat de reden is van bv de geluidsoverlast."

Vervolg evaluatie

De schriftelijke 0-meting zou opgevolgd worden door nog twee evaluatiemomenten in de vorm van rondetafelgesprek met samenwerkingspartners. Vanwege de Coronacrisis onderzoeken we op dit moment op welke manier we deze rondetafelgesprekken vorm kunnen geven. In de oorspronkelijk bedoelde vorm of op een alternatieve manier.

Duur pilot

De pilotperiode loopt officieel van 1 januari 2020 tot 1 januari 2021. Vanwege de Coronacrisis wordt vanuit ZonMW aangegeven dat verlenging van de pilot mogelijk is. Wij hebben dit verzoek om verlenging dan ook ingediend bij ZonMW. Deze verlenging heeft rechtstreeks verband met de eindevaluatie en de verantwoording van de ontvangen subsidiegelden naar ZonMW toe. ZonMW heeft akkoord gegeven op de verlenging van de pilot tot 1 april 2021.

Want zoals in het begin van deze RIB al werd aangegeven hebben we onze uiterste best gedaan om de pilot op een zo goed mogelijke manier te continueren tijdens de crisis, echter heeft de Coronacrisis ook consequenties gehad voor de uitvoering van de pilot.

De pilot loopt tot 1 april 2021. Hierna wordt gezien hoe de pilot na 2021 wordt voortgezet. Op deze manier worden we in de gelegenheid gesteld om nog meer ervaring op te doen met de inzet van de wijk-GGD'ers en zo de meerwaarde van deze manier van werken nog nadrukkelijker aan te tonen. Het uiteindelijke doel is structurele inbedding van de functie Wijk GGD binnen het sociale domein van de gemeente Waalre.

Wij vertrouwen erop u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

de secretaris,

de burgemeester,

Mevr. M. de Brouwer

drs. J.W. Brenninkmeijer